

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Fejlesztő neve:

BETLEHEM MÁRTA

MA szak: ének-zene tanár

Kurzus: ének-zene (nevelés) módszertan

Modul címe:

PORTFÓLIÓ KÉSZÍTÉSE KODÁLY ZOLTÁN PSALMUS HUNGARICUS MŰVÉHEZ

1. Az óra tartalma – A tanulási téma bemutatása:

A portfólió készítése az utóbbi időben egyre jobban elterjedt az oktatásban. A tanári mesterképzés hallgatóinak is portfóliót kell készíteniük és bemutatniuk a tanulmányaik lezárásaként. A hatékony személyiségfejlesztés nem képzelhető el olyan új ismeretközpontú értékelési rendszer kialakítása nélkül, amelyek segítik a tanulók önfejlesztését. Ehhez az egyik elérési út ezen technika alkalmazása lehet. „A portfólió olyan dokumentumok gyűjteménye, amely megvilágítja valakinek egy adott területen szerzett tudását, jártasságát, hozzáállását.” (BARTON és Collins 1993, 2003)¹ Tehát ez egy olyan értékelési módszer, amely egy adott területen végzett munkát dokumentál, vagyis a tanulók munkáinak gyűjteménye. A portfólió készítésének célja lehet az ellenőrzés, értékelés vagy a tanulás segítése, a kettő azonban mereven nem választható el egymástól. Tudatos iskolai alkalmazása megköveteli a tanulói és tanári szerepváltást, a tanulók aktivitását az önmaguk által dokumentált tanítási folyamat révén. Adott szempontok alapján értékelik saját és társaik munkáját, teljesítményét, és a tanári reflexiók hatására új célokat is megfogalmazhatnak. A portfólió készítése során a hallgatók megismerkednek a portfólió fogalmával, lehetőségével, alkalmazásának előnyeivel, nehézségeivel az ének-zene órákon, és gyakorlati szituációban is kipróbálhatják magukat. Ehhez Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus című művének sokszínűsége kiválóan alkalmas. Bár a hallgatók tanulmányaik során már találkoztak/találkozhattak a technikával, valószínű, hogy szaktantárgyi tanítási gyakorlatban még nem próbálták ki azt.

2. Fejlesztendő tanári kompetenciák:

a. általános kompetenciák

A tanári kulcskompetenciák szerint a tanár szakmai felkészültsége birtokában hivatásának gyakorlása során

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

alkalmas: (15/2006. (IV. 3.) OM rendelet az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről)

1. a tanulói személyiség fejlesztésére
2. tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítésére, fejlesztésére
3. a pedagógiai folyamat tervezésére
4. a szaktudományi tudás felhasználásával a tanulók műveltségének, készségeinek és képességeinek fejlesztésére
5. az egész életen át tartó tanulást megalapozó kompetenciák hatékony fejlesztésére
6. a tanulási folyamat szervezésére és irányítására
7. a pedagógiai értékelés változatos eszközeinek alkalmazására
8. szakmai együttműködésre és kommunikációra
9. szakmai fejlődésben elkötelezettségre, önművelésre

b. Ének-zene tanári kompetenciák

1. A zenetudomány korszerű iskoláinak, elméleteinek gyakorlatban történő alkalmazása, a tanítás folyamataiban való felhasználása
2. A korszerű elméletekhez kapcsolódó módszereknek és eljárásoknak a tanulási folyamatokban való működtetése, az aktív tanulói felhasználás megtanítása
3. A tanulók korszerű történeti érzékének fejlesztése, alakítása
4. A kortárs zenei kultúra közvetítése, jelenségeinek a tanulási folyamatban való feldolgozására
5. A korszerű információs és kommunikációs technikák elsajátítása és a tanításban történő alkalmazhatóságának megismerése
6. Az interkulturális műveltségterületek tartalmainak tanulói tevékenységben való összekapcsolására
7. A kritikai gondolkodás, a véleménynyilvánítás, alkotás, esztétikai értékítélet elsajátítása és a tanulók felé történő közvetítése
8. A tanulóknak a saját énekhangjukhoz, a zenei anyanyelvhez és annak használatához kapcsolódó kulturális, szociális és személyes kompetenciáinak fejlesztése, beállítódásuk befolyásolása
9. A helyes, reális énkép és önismeretet követően a problémamegoldó képesség, a kreativitás, a kritikai reflexió fejlesztése
10. Az énektanítás taneszközeinek kritikai elemzésére, és az azt követő felhasználása

3. Előfeltételek / előfeltétel tudás:

A portfóliókészítés technikájával a hallgatók már nagy valószínűséggel találkoztak tanulmányaik során, sőt készítettek is már ilyeneket. Az óra keretében feleleveníthetik, bővíthetik a megszerzett tudásukat, és az ének-zene tantárgy egy tanítási anyagában fel is használhatják azokat.

4. Eszközigény:

A4-es papírlapok, csomagolópapírok, filctollak, táblafilc, fénymásolatok, szakkönyvek, internet, CD, számítógép, projektor (vagy: interaktív tábla)

5. Szakmódszertani óravázlat:

R

1. 🧑 A portfólió fogalma

1.1 Határozza meg saját szavaival a portfólió fogalmát! Meghatározását írja is le!

1.2. A következő meghatározások alapján jelölje meg saját megfogalmazásában azokat a jellemzőket, amiket írt és azokat is, amiket nem!

„A portfólió maga olasz eredetű szó és dokumentumdossziét, szakértői dossziét jelent. Az üzleti és művészvilággal kapcsolatban terjedt el maga a kifejezés.” (FALUS-KIMMEL 2003)

„A portfólió olyan dokumentumok gyűjteménye, melyek megvilágítják valakinek egy adott területen szerzett tudását, jártasságát, hozzáállását.” Barton, J.-Collins, A. (HOLLÓSI-SZABÓ)

„A portfólió a tanuló portréja gondosan összeválogatott munkáinak tükrében.” – Heuer (FALUS-KIMMEL 2009).

„A portfólió a tanuló egy vagy több tantárgyból készített munkáinak célirányos, szisztematikus gyűjteménye.” – De Fina (FALUS-KIMMEL 2009).

„A portfólió bemutatja a tanuló egy adott időszak alatti fejlődését, előrehaladását.” – Baker (FALUS-KIMMEL 2009).

„A portfólió egy olyan dokumentumgyűjtemény, amely a tanuló hosszabb idő alatti fejlődését, vagy folyamat végére elért eredményeit dokumentálja.” (HOLLÓSI-SZABÓ)

„A portfólió a tanulók munkájából összeállított célirányos gyűjtemény, amely bemutatja készítőjének erőfeszítéseit, fejlődését és eredményeit egy vagy több területen. A tanulónak részt kell vennie a tartalom összeállításában; a gyűjteménynek tartalmaznia kell a dokumentumok kiválasztására szolgáló szempontrendszert, az értékelési szempontrendszert és a tanuló önreflexióit.” (FALUS, KIMMEL 2003)

1.3. Ellenőrizze tudását és készítsen összefoglaló táblázatot azokról a jellemzőkről, amiket írt és nem írt!

A portfólió jellemzői	írtam	nem írtam
tanulói munkák gyűjteménye		
célirányos gyűjtemény		
bemutatja készítőjének munkáját		
bemutatja készítőjének fejlődését		
bemutatja készítőjének az eredményeit		
a tanuló saját maga állítja össze tartalmát		
szempontrendszer szerinti kiválasztás		
értékelési szempontrendszerre „épül”		
tartalmazza a tanuló önreflexióit is		

2. 🧑 TMT táblázat készítése

A következő TTM (tudom-tudni szeretném-megtanulom) táblázatba írja be, hogy mit tud, gondol a portfólió készítéséről. A harmadik oszlopot hagyja szabadon, azt majd az óra végén kell kitölteni!

Tudom	Tudni szeretném	Megtanulom

J

3. 🧑 A portfólió eredete és története

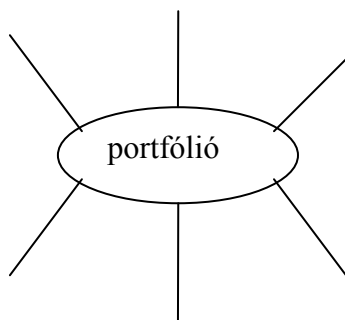
Készítsen rövid ismertetést a portfólió eredetéről, történetéről a megadott szakirodalom alapján! (Az órán megtalálható a szakirodalom és biztosított az internethozzáférés is.)

(Szakirodalom: 1. BANDINÉ LISZT Amália : Idegen nyelvi projekt dokumentálása projekt-portfólió alkalmazásával. = Modern nyelvoktatás 2008. 4. sz. 29-42. p. 2. BANDINÉ LISZT Amália: A projekt-portfólió elmélete és bevezethetősége a mai (nyelv)pedagógiai gyakorlatba. http://www.rmpsz.ro/web/images/magiszter/2007_osztel/09.pdf [2010. ápr. 12.] 3. FALUS Iván – KIMMEL Magdolna (2003): A portfólió. Budapest, Gondolat Kiadói Kör. 4. FALUS Iván – KIMMEL Magdolna (2009): A portfólió. Budapest, Gondolat Kiadói Kör. 5. SZÉKELYNÉ NAGY Zsuzsanna: A portfólió mint a tanulási folyamat dokumentuma. http://www.freeweb.hu/magyartanarok/SzekelyZs_portfolio.doc [2010. ápr. 7.] 6. DOBÁK Dóra (2008): Digitális portfólió jelentősége a pedagógiai értékelésben. In: Majoros Pál (szerk.) : Reformok útján. Budapest, BGF, 318-326. p. http://elib.kkf.hu/okt_publ/tek_2007_26.pdf [2010. ápr. 8.]

4. 🧑 A portfólió jellemzői

4.1. Alkossanak csoportokat és hasonlítsák össze egyéni megoldásaikat! Milyen fontosabb állomásokat találtak az alkalmazásában?

4.2. Az előző feladatok megoldásai alapján készítsenek fűrtábrát a portfólió jellemzői alapján!

5. 🌱 Érvek a módszer (portfólió) alkalmazása mellett és ellen

Gyűjtsék össze közösen az érveket, hogy miért alkalmazzuk, vagy ne alkalmazzuk ezt a tanulási módszert? Ezeket rögzítsék T-táblázatban!

Indokok a portfólió alkalmazása mellett	Indokok a portfólió alkalmazása ellen

6. 🧑‍🤝‍🧑 A portfólió típusai

6.1. Készítsenek táblázatot a portfólió típusairól és jellemezzék azokat! A munkájuk elkészülte után a csoportok 1-1 tagja cseréljen helyet és beszéljék meg tapasztalataikat! Használják a már előzőleg megadott irodalmat és internet-címeket, és/vagy keressenek további lehetőségeket az interneten!

6.2. Írjanak példákat a portfólió típusok további bontására!

7. 🧑‍🎓 A portfólió készítésének folyamata

Mi a portfólió készítésének folyamata a tanár és a diák szempontjából? Töltsék ki a következő táblázatot!

A portfólió készítésének szakaszai	Legfontosabb kérdések tanár	Legfontosabb kérdések tanuló
Célok kitűzése		
Tervezés		
Előkészítés		
Visszajelzés		
Értékelés		

8. 🧑🏫 A portfólió készítésének indoklása

Az előző feladatok alapján saját szavaikkal indokolják meg, hogy Önök miért igen, vagy miért nem készítenének, készíttetnének a tanulóikkal portfóliót!

9. 🧑🏫 A portfólió készítésének folyamata konkrét feladat alapján

Tervezzék meg a portfólió készítésének folyamatát Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus művéhez az előző táblázat alapján!

9.1. 🧑🏫 Hallgatói portfólió készítése Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus című művéhez

Hogyan építené fel a portfóliót? Milyen részfeladatokat határozná meg? (célok, tematika részfeladatai)

9.2. 🧑🏫 A portfólió értékelése

Készítsen szempontokat a portfólió értékeléséhez!

10. 🧑🏫 Egyéni kompetenciák értékelése

Gyűjtse össze egyéni kompetenciáit és értékelje a megfelelő jelölésekkel azokat a portfólió elkészítése előtt és után!

Jelölések:

Egészen jól megy	Van még mit fejlődnöm	Nem megy
		

Kompetenciáim	A portfólió elkészítése előtt	A portfólió elkészítése és bemutatása után

R

11. 🧑 TTM-táblázat befejezése

Töltse ki az óra elején elkezdett TTM táblázat üresen hagyott 3. oszlopát (Megtanulom) azokkal a jellemzőkkel, amiket megtudott, amit megtanult, amire választ, amire megoldást kapott, ami teljesült, és amit elért!

12. 🧑 Önértékelés

Töltse ki a következő önértékelő lapot a megadott szempontok alapján!

6. Megjegyzések a feladatokhoz:

A leendő tanárok, tanárjelöltek gyakorlatát alapvetően meghatározzák az általuk tapasztalt tanítási módszerek. Ezt a mintát igyekeznek követni, vagy tesznek ellene a saját tanítási gyakorlatukban is. A mai kor azonban a tanároktól megkívánja mindennapi munkájukban a tudatos, reflektált kritikailag átgondolt óravezetést, feladatokat. A hagyományos frontális óravezetés nem alkalmas a (kulcs)kompetenciákat célzó, önálló gondolkodás kialakítására és fejlesztésére, ezek új módszereket igényelnek a gyakorló pedagógusoktól és így a pedagógusjelöltektől is. A tanítási óra célja így a kompetenciafejlesztés, ami a hallgatók és a

zene aktív viszonyát, találkozását helyezi a középpontba. Ezek a szempontok (elvek) teljes szemléleti változást kívánnak a tanártól, amit már a hallgatókban a tanítási gyakorlat során kell kialakítani az eredményekhez. Azért a zenetörténeti adatok, ismeretek helyett/mellett a ..... kompetenciákat kell fejleszteni. Ehhez pedig nagyon jó segítséget ad a portfóliókészítés folyamata, annak egyes állomásai.

Lehetséges megoldások:

R

1. 🧑 A portfólió fogalma

1.1 Határozza meg saját szavaival a portfólió fogalmát!

1.2. A következő meghatározás alapján jelölje meg azokat a jellemzőket, amiket írt és azokat is, amiket nem.

„A portfólió olyan dokumentumok gyűjteménye, melyek megvilágítják valakinek egy adott területen szerzett tudását, jártasságát, hozzáállását.” Barton, J.-Collins, A. (HOLLÓSI-SZABÓ)

„A portfólió a tanuló portréja gondosan összeválogatott munkáinak tükrében.” – Heuer (FALUS-KIMMEL 2009).

„A portfólió a tanuló egy vagy több tantárgyból készített munkáinak célirányos, szisztematikus gyűjteménye.” – De Fina (FALUS-KIMMEL 2009).

„A portfólió bemutatja a tanuló egy adott időszak alatti fejlődését, előrehaladását.” – Baker (FALUS-KIMMEL 2009).

„A portfólió egy olyan dokumentumgyűjtemény, amely a tanuló hosszabb idő alatti fejlődését, vagy folyamat végére elért eredményeit dokumentálja.” (HOLLÓSI-SZABÓ)

„A portfólió a tanulók munkájából összeállított célirányos gyűjtemény, amely bemutatja készítőjének erőfeszítéseit, fejlődését és eredményeit egy vagy több területen. A tanulónak részt kell vennie a tartalom összeállításában; a gyűjteménynek tartalmaznia kell a dokumentumok kiválasztására szolgáló szempontrendszert, az értékelési szempontrendszert és

a tanuló önreflexióit.” (FALUS, KIMMEL 2003)

1.3. Ellenőrizze tudását és készítsen összefoglaló táblázatot azokról a jellemzőkről, amiket írt és nem írt!

A portfólió jellemzői	írtam	nem írtam
tanulói munkák gyűjteménye		
célirányos gyűjtemény		
bemutatja készítőjének munkáját		
bemutatja készítőjének fejlődését		
bemutatja készítőjének az eredményeit		
a tanuló saját maga állítja össze tartalmát		
szempontrendszer szerinti kiválasztás		
értékelési szempontrendszerre „épül”		
tartalmazza a tanuló önreflexióit is		

2. 🧑 TTM-táblázat készítése

A következő TTM (tudom-tudni szeretném-megtanulom) táblázatba írja be, hogy mit tud, gondol a portfólió készítéséről. A harmadik oszlopot hagyja szabadon, azt majd az óra végén kell kitölteni! Ez a táblázat, a kiegészítéseivel alkalmas lesz arra, hogy Ön megtervezze, nyomon kövesse, értékelje és reflektálja a saját tanulási folyamatát

Tudom	Tudni szeretném	Megtanulom
(előzetes tudásom, amit ismerek, amit már megtapasztaltam, amire képes vagyok)	(amit szeretnék megtudni, megtapasztalni, kérdések, amelyekre választ szeretnék, problémák, amelyekre megoldást akarok, amit szeretnék elérni, átgondolni, megtanulni, elvinni, amiben változást szeretnék; a számomra fontos elvárások, amelyek teljesülését várom)	(amit megtudtam, amit megtanultam, amire választ kaptam, amire megoldást kaptam, ami teljesült, amit elértem)

--	--	--

3. A portfólió eredete és története

3.1. Készítsen rövid ismertetést a portfólió eredetéről, történetéről!

„A portfólió felhasználása a második világháborút követő évekre nyúlik vissza. Egyrészt a leszerelt katonák használták a civil életbe való visszatérésük megkönnyítése érdekében, másrészt a háború alatt bevonult férfiak helyére lépő női munkaerő használta új munkahely találása céljából. Erre azért volt szükség, mert a férfiak a katonai szolgálat alatt, a nők az aktuális munkahelyükön szereztek számos területen tapasztalati tudást, különböző kompetenciákat, de ezekről nem rendelkeztek semmiféle bizonyítvánnyal. Ezért alakult ki a portfólió elődje egy olyan dosszié, amely tartalmazta azokat a munkákat, amelyek igazolták az illető szakértelmét. Ennek a dossziénak a segítségével a társadalom előtt is igazolást nyert az illető szakértelme. A portfólió bár egy szükségmegoldás volt, de a későbbiekben is továbbélt, mert a háború utáni konjunktúra idején a munkaerőhiány enyhítése érdekében munkába állították a szakképzetlen női munkaerőt is, ez pedig életben tartotta a portfólió intézményét. A portfólió használatának a népszerűsége az 1970-es években csökkent, mivel a dekonjunktúra idején nem volt tömeges munkaerő-felvétel, így a portfóliók sem játszottak nagy szerepet a gazdasági életben. Az 1980-as évektől hallunk újra portfólióról, de akkor már az oktatás keretein belül. Elsőként az USA-ban és Kanadában, majd Európában is kezdett elterjedni, egyre több pedagógus érdeklődött a módszer iránt. A közoktatásban inkább az általános iskolai oktatásban próbálták elterjeszteni a portfóliót, a középfokú oktatásban akkor nem igazán terjedt el, bár tettek némi kísérletet rá. Az 1990-es évektől tesz nagy jelentőségre szert a portfólió a tanárképzésben.” (HOLLÓSI – SZABÓ)

3.2. Beszéljék meg megoldásaikat! Milyen fontosabb állomásokat találtak az alkalmazásában?

- második világháború: katonák és a nők munkába állása
- 1970-es évek: csökken jelentősége, nem alkalmazzák
- 1980-as évek: újra előtérbe kerül alkalmazása, de már az oktatásban (kezdetben az általános iskolában csak)
- 1990-es évek szerepet kap az egyetemi oktatásban is (tanárképzés)

4. 🧑‍🤝‍🧑 A portfólió jellemzői

4.1. Alkossanak csoportokat és hasonlítsák össze egyéni megoldásaikat! Milyen fontosabb állomásokat találtak a portfólió alkalmazásában?

4.2. Az előző feladatok megoldásai alapján készítsenek fürtábrát a portfólió jellemzői alapján!

Kooperatív tanulási technika: „A fürtábra olyan grafikai szervező, amely gondolatok, információk, fogalmak és a közöttük teremthető kapcsolatok feltárulását mutatja egy adott téma (szó, kifejezés) vonatkozásában. Eredetileg olyan eljárás, amely a tanulókat egy adott témáról való nyílt és szabad gondolkodásra bátorítja. [...] Készíthető egyénileg, párban, csoportban vagy közösen...” (BÁRDOSSY-DUDÁS-PETHŐNÉ NAGY-PRISKINNÉ RIZNER, 2003)

Jellemzők lehetnek:

- szakértői dosszié → üzleti világ
  - művészvilág,
  - oktatás
- dokumentumgyűjtemény → célirányos
  - az előrehaladás dokumentálása
- tanulói portré → tudás, jártasság, hozzáállás
  - önreflexiók
  - fejlődési folyamat → eredmények dokumentálása
- meghatározott időtartam
- szisztematikus gyűjtemény → összeválogatott anyag
  - egy vagy több tantárgy
- szempontrendszer → tematikus
  - értékelési

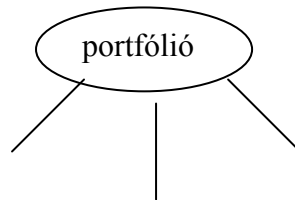
PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

5. 🌱 Érvek a módszer alkalmazása mellett és ellene

Gyűjtsék össze közösen az érveket, hogy miért alkalmazzuk, vagy ne alkalmazzuk ezt a tanulási módszert? Ezeket rögzítsék T-táblázatban!

„A T-táblázat: olyan grafikai szervező, amely többnyire egy fogalom két vonatkozásának összevetésére alkalmazható. Különösen hatékony lehet egy vitára való felkészülés bináris (igen-nem, mellette-ellene) vagy összehasonlító-szembeállító érveinek, megfontolásainak rögzítésére, de jól használható minden olyan egyéni vagy csoportos gondolkodási folyamat rögzítésére, amely egy fogalom, téma vagy kérdés két különböző nézőpontú megközelítésére épül.” (BÁRDOSSY Ildikó – DUDÁS Margit – PETHŐNÉ NAGY Csilla – PRISKINNÉ RIZNER Erika (2002))

Indokok a portfólió alkalmazása mellett

Indokok a portfólió alkalmazása ellen

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

- a tudás fogalmának, a tudásról alkotott felfogás megváltozása
- a tanári szerepváltás szükségessége
- A tanulók alkotói folyamatban való aktív részvételének növekedése
- a tanulók kreativitásának fejlesztése
- a tanulói felelősség növekedés a tanítási folyamatban: önállóan hoznak döntéseket
- fejlődik a tanulók önértékelési képessége
- elősegíti a tanulók reális énképének kialakulását
- fejleszti a tanulók személyiségét
- a dokumentálás miatt elmélyültebb tanulást igényel
- segíti a tanulási folyamatra való tanulói reflexiókat
- elősegíti a metakognitív készségek fejlődését
- növeli az értékelés érvényességét: több munka alapján értékeli a teljesítményt

- sok időt igényel a tanártól és a tanulótól egyaránt
- a tanári szerepváltás szükségessége (központi szerepe helyett a diákok egyéni tanulását indirekt segítő személy lesz)
- a dokumentálás miatt nagy anyagelkészítést várja el a tanulótól
- a dokumentálás miatt nagyanyag megismerését várja a tanártól
- részletes tervezést kíván
- a tanulók értékelése folyamatosan és több munka alapján történik, ezért új értékelési szempontok kialakítását várja el a tanártól, amit mindig az adott feladathoz kell készítenie
- folyamatos visszajelzés a tanulási folyamatról
- folyamatos önértékelést vár el a tanártól is

6. 🧑🏫 A portfólió típusai

6.1. Készítsenek táblázatot a portfólió típusairól és jellemezzék azokat! A munkájuk elkészülte után a csoportok 1-1 tagja cseréljen helyet és beszéljék meg tapasztalataikat! (Fontos, hogy a csoportok megismerjék a másik csoport (csoportok) megállapításait, megoldásait, és kicseréljék véleményeiket, hogy a végén közös táblázatot készítsenek.)

Kooperatív tanulási technika: Három megy, egy marad

„A kooperatív tanulásszervezés során szükség van arra, hogy a csoportok egymás munkáival megismerkedjenek. Ennek egyik formája ez a technika. Lehetővé teszi, hogy egy időben történjék meg a kiscsoportokban az elvégzett munkáknak, a gondolkodási folyamatok eredményeinek bemutatása. [...] A négyfős csoportokat az adott kooperatív feladat elvégzése után arra kérjük, hogy ismerkedjenek meg a többi csoport produktumával...”(BÁRDOSSY-

DUDÁS-PETHŐNÉ NAGY-PRISKINNÉ RIZNER, 2003)

A portfólió típusai	Az egyes típusok jellemzői
Munkaportfólió	<ul style="list-style-type: none"> - az adott tanulási folyamathoz tartozó összes dokumentumot gyűjti össze, - szerepe: az egyes kompetenciák meglétének és fejlettségének bemutatása - a dokumentumok alapján a tanuló a tanártól rendszeres visszajelzést kap - a tanuló értékeli általa saját előrehaladását is.
Bemutató portfólió	<ul style="list-style-type: none"> - csak a tanuló legjobb munkáit tartalmazza - a tanuló saját maga válogatja össze a meglévő dokumentumokból - a válogatás szempontja: amik legjobban bemutatják őt és az elért eredményeit - világos értékelési szempontrendszer igényel a tanártól
Értékelési portfólió	<ul style="list-style-type: none"> - alternatív értékelési módszer - külső sztenderdek köré szerveződik - konkrét értékelési szempontok kidolgozását igényli - fő célja: a tanár a hagyományos osztályzással szemben a tanuló teljesítményét holisztikusan, a jellemző dokumentumok segítségével értékeli - megjelennek benne a tanuló ismeretei, tudása, képességei, attitűdjei - tartalmazza a tanulói reflexiókat (magyarázatok az adott dokumentumhoz), az önértékelést - képet ad a kompetenciák fejlődéséről is

6.2. Írjanak példákat a portfólió típusok további bontására!

Pl.: eredmény portfólió, készségeket bemutató, reflektív, fejlődési, bemutató, kompetencia alapú, tematikus, tantárgyközpontú portfólió, projektportfólió.

7. 🍌 A portfólió készítésének folyamata

Mi a portfólió készítésének folyamata a tanár és a diák szempontjából? Töltsék ki a következő táblázatot!

A portfólió készítésének szakaszai	Legfontosabb kérdések tanár	Legfontosabb kérdések tanuló
Célok kitűzése, megismerése	A portfólió céljainak megismerése és a cél eléréséhez szükséges dokumentumok körének meghatározása, az értékelési szempontok megismerése Mit akarok dokumentáltatni? Milyen típusú p. lesz? Kik fogják olvasni?	A portfólió fogalmának, céljának, felhasználási területének megismerése.
Tervezés	Milyen pontokon vonom be a diákokat az előkészítés folyamatába? Időintervallum meghatározása, a feladattípusok kiválasztása, az értékelési kritériumok kidolgozása. A folyamat lebonyolításának megtervezése.	A tanulók bevonása a tervezésbe. A szükséges dokumentumok meghatározása, a készítés folyamatának megbeszélése.
Előkészítés	A tanulók előkészítése: a folyamat megismertetése példákkal, a célok és követelmények közzététele, a határidők tudatosítása.	A tanulók időtervet készítenek, az anyaggyűjtés elkezdődik. A cél elérésének bizonyítására alkalmas dokumentumok gyűjtése, reflektív jegyzetek készítése

Visszajelzés	A folyamatos visszajelzés, konzultáció. (Hányszor, mikor, stb.)	Konzultáció a tanárral, konzultáció egymással. Alkotás, szerkesztés, a portfólióba kerülő dokumentumok kiválasztása, reflektálás a tanulási folyamatra (reflektív jegyzetek készítése és csatolása), a portfólió szerkesztése.
Értékelés	Értékelés a közzétett szempontok alapján.	A portfólió áttekintése, önértékelő esszé megírása, a portfólió beadás, új tanulási célok kitűzése.

SZÉKELYNÉ NAGY Zsuzsanna: *A portfólió mint a tanulási folyamat dokumentuma.*
http://www.freeweb.hu/magyartanarok/SzekelyZs_portfolio.doc [2010. ápr. 7.]

8. 🧑🏫 A portfólió készítésének indoklása saját tapasztalatok alapján

Az előző feladatok elvégzése és áttekintése után most már a saját tapasztalataik alapján indokolják meg, hogy miért érdemes portfóliót készíteni!

Indokok lehetnek például:

- rugalmasság
- lehetőséget ad: folyamatos értékelésre, önértékelésre, önreflexiókra,
- lehetőséget biztosít a tanulási és értékelési folyamatok összekapcsolására
- visszajelzést ad a tanulási folyamatról
- a készítése során a tanuló aktív, felfedező, problémamegoldó és kreatív
- kialakítja (fejleszti) a tanuló felelősségvállalását (a tanulásért, a fejlődésért)
- a tanár is visszajelzést kap tanításának erősebb és gyengébb pontjairól
- a tanári szerepen belül előtérbe kerül a visszajelző szerep (tanulásszervezés, értékelés)

- képes megragadni a tanulók fejlődésének teljes folyamatát
- elősegíti a tanulói önértékelés fejlődését
- fejleszti a tanulók döntésképeségét (önállóan hozhat döntéseket)
- motiválja a tanulót (sajátjának érzi a feladatot)
- alkalmazásával (segítségével) a tanulók elindulnak az önálló tanulónvá válás útján (nem ismeretek öncélú gyarapítása)
- a diákok aktívan részt vesznek a tanulási folyamatban
- megváltoznak a tanulói és a tanárszerepek (átalakul a tanár feladata: központi szerepe helyett a diákok egyéni tanulását indirekt segítő személy lesz)
- a tanulók olyan tulajdonságai is felszínre kerülnek, ami a hagyományos tanítás mellett rejtve maradnának
- növeli az értékelés érvényességét, realitását (a tanulói teljesítmény elbírálása több munka alapján történhet)

9. 🧑🎓 A portfólió készítésének folyamata konkrét feladat alapján

Tervezzék meg a portfólió készítésének folyamatát Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus művéhez a 7. feladat táblázata alapján!

9.1. 🧑🎓 Hallgatói portfólió készítése Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus című művéhez

Hogyan építené fel a portfóliót? Milyen részfeladatokat határozná meg? (célok, tematika részfeladatai)

A portfólió címe: Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus (Magyar Zsoltár)

Célja: A mű megismerése a szöveg, és a kapcsolódó festmények segítségével. Fel kell fedezni a műalkotások összefüggéseit és kapcsolódásait a zenei anyaghoz. Meg kell tervezni az anyaggyűjtést, és önállóan el kell készíteni a dokumentumot (portfóliót) a megadott tematika alapján. Bibliográfia összeállítása

Tematika:

1. Dávid király 55. zsoltárának elolvasás, értelmezése

Hogyan jelenik meg a portfólióban: Ki Dávid király, mit tudhatunk róla, miért lehetett érdekes Kodály Zoltán számára a szöveg, mi a felépítése-részei, hol lehet a csúcspontja/csúcspontjai,

Miben tér el az eredetitől a Kodály szöveg... Gyűjtsön a témához bibliográfiát! (1. és 2. melléklet)

2. A műhöz (szöveghez, zenéhez) valamilyen módon kapcsolódó festmények, lemezborítók gyűjtése (fénymásolatok, fotók, képeslapok, plakátok...) Meg kell nevezni a szerzőt, a címet, a keletkezés idejét, a technikát.

3. Készítsen plakátot Kodály Zoltán alkotásához! Tetszőleges technikával és formában dolgozhat!

3. Gyűjtsön össze néhány hangversenykritikát a zeneművel kapcsolatosan, és emelje ki külön az előadókat! Készítse el saját zenekritikáját a zenemű meghallgatása után!

4. Záró esszé: Az esszében indokolja a választását, mutassa be a tanulási és a gyűjtőmunkája folyamatát, az elrendezés módját és miéért, az esetleges problémáit.

Rendezze valamilyen formába az anyagokat (pl. dosszié, doboz), törekedjen az esztétikus kivitelezésre, megjelenésre! Készítsen az elejére tartalomjegyzéket, a végére pedig bibliográfiát!

9.2. 🧑‍🎓 A portfólió értékelése

Készítsen szempontokat a portfólió értékeléséhez!

Kritériumok	Jeles	jó	Nem kielégítő	Tanári értékelés
Világosság (egyértelműen látható, hogy a tanuló tisztában van a feladattal, a célokkal)	A dokumentum anyagai egyértelműek, gondos magyarázatokkal ellátottak	A legtöbb anyaghoz van magyarázat, világos annak helye és szerepe	Nincsenek kommentárok, vagy zavarosak, nem egyértelműek, nem tűnik ki a dokumentumból, hogy a tanuló számára világos a feladat, a cél	

Tartalom (A dokumentum anyagaiban megjelenik a tanuló biztos és alapos tudása. Pontos a szaknyelv és az irodalom használata.)	Kreatív, magas színvonalú munka, gondolkodás és érvelés jellemzi	Eléri a kívánatos szintet. Gondolkodása kellően színvonalas, logikus, de nincs a munkában eredetiség	Nem teljesíti a minimális elvárásokat sem. Gondolkodása nem egyértelmű, zavaros. Nincs benne kreativitás.	
Egység (A dokumentum összeállítása koherens, logikus felépítésű.)	Mindvégig világosan nyomon követhető és a középpontban van a téma. Minden részdokumentum az egészet szolgálja, nincsenek felesleges részek.	A téma világos a dokumentumokból, de vannak felesleges, nem a portfólióba illő anyagok	Nem derül ki pontosan, vagy nem világos a cél, a téma. Az anyagrészek nem állnak össze teljes egészé, önállóan léteznek.	
Változatosság (Módszerek, eszközök, dokumentum típusok változatos, széles skálájának használata.)	Dinamikus: színes, változatos módszerek, eszközök és anyagok széles skálájának alkalmazása	Többféle anyag, módszer és eszköz használata.	Csak egy vagy két módszer, eszköz használata.	
Forma	Rendezett, jól szerkesztett, megfelel a formai követelményeknek, nincsenek helyesírási, gépelési hibák	Nagyjából rendezett, vannak gépelési és helyesírási hibák, a formátum kissé zavaros.	Rendezetlen, hanyag, sok hiba maradt benne, áttekinthetetlen. Nem felel meg a formai követelményeknek.	
Elért pontok				

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

10. Egyéni kompetenciák értékelése

Gyűjtse össze egyéni kompetenciáit és értékelje a megfelelő jelölésekkel azokat a portfólió elkészítése előtt és után!

Egyéni kompetenciák lehetnek pl.:

személyes kompetenciák: nyitottság, érdeklődés, kreativitás, motiváció, érzelmi, elkötelezettség és kezdeményezés, teljesítmény-motiváció, találékonyság, rugalmasság, önismeret, önbizalom (éntudatosság), önkifejezés, önfejlesztés képessége, érdeklődés, esztétikai érték iránti fogékonyság, megbízhatóság, kezdeményezőkézség,

Szociális kompetenciák: kommunikáció képessége, együttműködő-készség, tolerancia, változtatás kezelése, jó kapcsolatteremtés és kapcsolatépítés, egymás kölcsönös megbecsülése, tolerancia, meggyőzés és meggyőzhetőség képessége, vezetés, kapcsolatépítés, sokszínűség elfogadása, empátia (elfogadás, segítség), társas készségek (meggyőzés és meggyőzhetőség képessége), konfliktuskezelés, vezetés, csapatszellem...

Kognitív kompetenciák: problémamegoldó-készség, kritikai gondolkodás, problémaérzékenység, kutatói szemlélet, történelmi érzék, kombináció, következtetés, feldolgozás, értelmező kibontás, következtetések levonása, értékelés és döntéshozó-képesség, kombináció, indukció-dedukció képessége, kognitív vizualizálás, saját tanulási folyamat tudatos szervezése, kiemelés, elvonatkoztatás megfigyelés, felidézés képessége, alkotóképesség, összefoglaló-képesség, asszociáció, csoportosítás, hangsúlyozás képessége, szintetizálás, értékelés, döntéshozás képessége...

Jelölések:

Egészen jól megy	Van még mit fejlődnöm	Nem megy
		

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Kompetenciáim	A portfólió elkészítése előtt	A portfólió elkészítése és bemutatása után

R

11. 🧑 TTM-táblázat befejezése

Töltse ki az óra elején elkezdett TTM táblázat üresen hagyott 3. oszlopát (Megtanulom) azokkal a jellemzőkkel, amiket megtudott, amit megtanult, amire választ, amire megoldást kapott, ami teljesült, és amit elért!

12. 🧑 Önértékelés

Töltse ki a következő önértékelő lapot a megadott szempontok alapján!

Az önértékelés kérdéskörei: motiváció (1.), tanulói magatartás (viselkedés, önállóság, kreativitás, pontosság, gondosság, lelkiismeretesség, kutató, felfedező tanulás) (2-7.), tárgyi tudás és önállóság (a munka szerkezete, felépítése, tartalma, kommunikációs készség) (8-14.), szociális kompetencia (15-16.), általános elégedettség (17.)

Portfólió – Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus	
Név:	Dátum:

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

	Így értékelem magam... (önértékelés)	Egyáltalán nem jellemző rám	Nem jellemző	Elégedett vagyok	Teljes mértékben elégedett vagyok
1.	Érdekesnek találtam a munkát, érdekelt a téma				
2.	Elegendő információt és anyagot kaptam és gyűjtöttem, hogy összeállítsam a portfólió anyagát				
3.	Saját anyagokat tudtam alkotni				
4.	Az anyagaimat folyamatosan átnéztem, értékeltem				
5.	Ügyeltem, hogy áttekinthető legyen, amit készítettem				
6.	Az információkat aktívan gyűjtöttem és rendszereztem				
7.	A nehézségek, az akadályok nem vették el a kedvemet				
8.	A portfólióm létrehozásában saját ötleteimet használtam fel				
9.	Megtaláltam a fontos pontokat, nem foglalkoztam lényegtelen dolgokkal				
10.	Megterveztem a munka lépéseit				
11.	A rendelkezésre álló időt jól használtam ki				
12.	A leírásaim érthetőek, pontosak				
13.	Munkámban a saját ötleteim láthatók				
14.	Megtanultam új fogalmakat				

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K A P O S V Á R I
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

15.	Együtt tudtam dolgozni másokkal, tanárommal				
16.	Ötleteimet megbeszéltem, és ez továbbsegített mindig engem				
17.	Elégedett vagyok az eredménnyel				

BANDINÉ LISZT Amália: A projekt-portfólió elmélete és bevezethetősége a mai (nyelv)pedagógiai gyakorlatba.

http://www.rmpsz.ro/web/images/magiszter/2007_osztel/09.pdf [2010. ápr. 12.] (alapján)

7. Fejlesztő értékelés:

A hallgatók folyamatos javítása, segítése, dicsérése, szöveges értékelés a tanítási gyakorlat végén. A fejlesztő értékelés fontos része, amikor a hallgatók kérdéseket tesznek fel egymásnak a feladatok bemutatása során, majd értékelik egymás munkáját. Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus művének portfólióval történő feldolgozásának megvalósítási lehetőségének értékelése, minősítése a hallgatókkal közösen. (10., 11., 12. feladat)

8. Felhasználható irodalom:

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

1. BANDINÉ LISZT Amália : Idegen nyelvi projekt dokumentálása projekt-portfólió alkalmazásával. = Modern nyelvoktatás 2008. 4. sz. 29-42. p.
2. BANDINÉ LISZT Amália: A projekt-portfólió elmélete és bevezethetősége a mai (nyelv)pedagógiai gyakorlatba.
http://www.rmpsz.ro/web/images/magiszter/2007_osztel/09.pdf [2010. ápr. 12.]
3. FALUS Iván – KIMMEL Magdolna (2003): A portfólió. Budapest, Gondolat Kiadói Kör.
4. FALUS Iván – KIMMEL Magdolna (2009): A portfólió. Budapest, Gondolat Kiadói Kör.
5. SZÉKELYNÉ NAGY Zsuzsanna: A portfólió mint a tanulási folyamat dokumentuma.
http://www.freeweb.hu/magyartanarok/SzekelyZs_portfolio.doc [2010. ápr. 7.]
6. DOBÁK Dóra (2008): Digitális portfólió jelentősége a pedagógiai értékelésben. In: Majoros Pál (szerk.) : Reformok útján. Budapest, BGF, 318-326. p.
http://elib.kkf.hu/okt_publ/tek_2007_26.pdf [2010. ápr. 8.]
7. BÁRDOSSY Ildikó – DUDÁS Margit – PETHŐNÉ NAGY Csilla – PRISKINNÉ RIZNER Erika (2002): A kritikai gondolkodás fejlesztése. Pécsi Tudományegyetem.
8. BÁRDOSSY Ildikó – DUDÁS Margit – PETHŐNÉ NAGY Csilla – PRISKINNÉ RIZNER Erika (2002): A kritikai gondolkodás fejlesztése: az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei: tanulási segédlet pedagógusok és pedagógusjelöltek számára a saját élményű tanuláshoz. Pécsi Tudományegyetem, Pécs.
9. BÁRDOSSY Ildikó – DUDÁS Margit – PETHŐNÉ NAGY Csilla – PRISKINNÉ RIZNER Erika (2003): Kooperatív pedagógiai stratégiák az iskolában IV. Pécsi Tudományegyetem BTK Tanárképző Intézet, Pécs.
10. HOLLÓSI Hajnalka Zsuzsanna – SZABÓ Antal: Tanári portfólió.

